

Rumantsch – la lingua cuminaivla

Dus giuivens da Winterthur emperdan rumantsch

■ (rtr/fmr) In mument franzos e lura spagnol e da nov era rumantsch: Uschia tuni dapi quest onn tar dus giuivens en lur abitaziun cuminaivla a Winterthur. Jeremy Roch e Ignacio Bustamante da Winterthur abitan ensemen en la citad veglia da Winterthur. Cunquai ch'els han differents linguatgs mamma – franzos e spagnol – siglian els per discurre adina d'in linguatg tar l'auter. Uschia èn els sa decidids d'emperder rumantsch sco linguatg communabel.

Lingua che sumeglia a lur lungatgs
Dapi l'entschatta da l'onn 2021 emperdan ils dus giuivens autodidacticamain rumantsch sursilvan. «La decisiun da tscheriner il rumantsch sco linguatg communabel è stada prendida svelta», declera Jeremy Roch che vegn oriundamain da Geneva. Era per Ignacio Bustamante che deriva da la Bolivia è il rumantsch stà ideal: «Blers plets ed era la grammatica sumeglian a nossas linguas maternas.» Uschia han els cumprà divers meds d'instrucziun per emperder autodidacticamain. «Da chattar cudeschs da grammatica e carnets d'exercizi n'è betg stà il problem», declera Jeremy Roch, «ma cun tschertgar meds adattads avain nus badà ch'i na dat strusch ina purschida digitala sco per exempel en furma d'applicaziuns per ils telefonins.» Quai ch'els hajan chattà saja stà u memia avanzà u betg adattà per emperder: «Dadina vart èn las emissiuns dal Telesguard fitg

Ignacio Bustamante e Jeremy Roch emperdan rumantsch.

FOTO RTR

«Blers plets ed era la grammatica sumeglian a nossas linguas.»

Ignacio Bustamante

interessantas, ma adattadas plitost per avanzads», die Ignacio Bustamante, «da tschella vart datti applicaziuns sco quella dals 'Babulins', ma quella è deditgada per uffants pitschens, da maniera ch'ella nun è per nus propi uschè interessanta.» Ch'els stoppian uschia adina runar natiers tut ils cudeschs sch'els vulan emperder.

Custs immens

La Lia Rumantscha (LR) che s'engascha per la furmaziun dal rumantsch sa che la digitalisaziun daventa adina pli impurtanta. Perquai han els creà l'applicaziun «Babulins» per IOS ed Android nua che uffants san emperder a moda ludica rumantsch. Fin ussa è «Babulins» vegnida chargiada giu varga 13 000 giadas. «Crear in'app per creschids n'è actualmain betg en discussiun», declera Conradin Klaiss, il responsabel per furmaziun tar la Lia Rumantscha, «ils custs gia be da mantegnair in'app èn auts.» Ch'i saja regularmain da far updates da l'applicaziun, declera'l. Uschia che la LR investescha mintg'onn radund 2300 francs be per il mantegniment. Ella è però londervi ad examinar pusaisvadads per porscher en l'avegnir era da quellas purschidas digitalas. Fin quella giada vegnian Jeremy Roch e Ignacio Bustamante a cuntinuar ad emperder rumantsch en emprima lingua cun ils cudeschs existents.